

NAB NIEUWSBRIEF

Jaargang 6 mei 2003 nr. 1

IN DIT NUMMER ONDER MEER:

GESPREKVAARDIGHEID VERBETEREN: EIGENLIJK HEEL SIMPEL	2
WIJZIGING IN SAMENSTELLING RAAD VAN ADVIES	3
CHATTEN NUTTIG BIJ TAALVERWERVING?	4

IEDERE DOCENT KRIJGT EEN EIGEN PORTFOLIO

Op het ministerie van OCenW is op 26 maart jl. het Taalportfolio voor Docenten officieel gepresenteerd aan onderwijsminister mevrouw Van der Hoeven. De minister opende de bijeenkomst met een inleiding, waaruit bleek dat ze heel goed op de hoogte is van zowel het Europees Referentiekader (Common European Framework of Reference for Languages) als van de ontwikkelingen binnen de diverse taalportfolio's.

Zonder in te gaan op 'de haarvaten van dit portfolio', gaf ze aan dat dit nieuwe instrument behulpzaam kan zijn bij het "registreren, documenteren en plannen van leerzame activiteiten". We leven in een voortdurende stroom van vernieuwing en ontwikkeling waarin steeds sprake is van aanleren, bijleren en ook afleren.

Minister Van der Hoeven ontvangt het docententaalportfolio uit handen van Dick Meijer

Het docententaalportfolio kan meehelpen greep te krijgen op deze processen. Het is gemakkelijk gezegd en niet eenvoudig te realiseren maar: "Heb geduld", aldus de minister. "Alle dingen zijn moeilijk voor ze gemakkelijk worden."

NaB-MVT-voorzitter Gerard Westhoff legde uit dat er op leerlingen- en studentenniveau inmiddels heel wat portfolio's ontwikkeld zijn: voor basisonderwijs, VO (2), BVE, NT2. Gelukkig hebben de ontwikkelaars (CINOP, CPS, SLO, Europees Platform, Babylon-Universiteit van Tilburg en EFA, onder regie van het NaB-MVT) gekozen voor één breed opgezette docentenportfolio. Dit geeft het instrument een bredere praktische waarde, omdat er nogal eens docenten overstappen van het ene onderwijstype naar het andere. Het taalportfolio geeft iedereen de gelegenheid kennis te maken met de vaardigheden die gevraagd worden in zo'n ander type.

De trend van kennen naar kunnen vraagt om een andere manier van diplomeren. De praktijk wordt minstens zo belangrijk als de opleiding. Leerzame, relevante ervaringen zijn bovendien niet altijd in een cijfer te vangen. We zien dit al tijdens andere opleidingen. Co-schappen in medicijnen, stage in de techniek; ze dienen 'naar behoren' te zijn. Een portfolio helpt dit soort ervaringen te documenteren en het ondersteunt de gedachte van 'levenslang leren'.

Voor de docent komt daar nog kwaliteitszorg bij. Dat is weer interessant voor de schoolleiding, die lang niet altijd verstand van talen heeft. Daarom is ten opzichte van de andere taalportfolio's voor een wat andere inhoud gekozen: geen aankruislijstjes met betrekking tot je taalvaardigheid, maar wel aandacht voor doeltaalvoertaal, kennis van land en volk, tweetalig onderwijs en didactiek. De valkuilen dat je door zo'n compleet menu een wel erg dikke papierbundel krijgt en dat je door de verscheidenheid het overzicht gemakkelijk kwijtraakt, probeert men te vermijden door snel een digitale variant beschikbaar te hebben.

Dick Meijer (SLO) presenteerde tijdens de bijeenkomst de webstek-in-wording, waar we straks alles kunnen vinden en binnenhalen. Ook hij legde de nadruk op de nieuwig-

volg op pag. 2

vervolg van pag. 1

heden: leerzame activiteiten, groeimeter en 'laddertjes'. De groeimeter is het dragende deel, waarin letterlijk de voortdurende groei in het vak zichtbaar gemaakt wordt. De niveaus voor de verschillende gebieden in het taalonderwijs zijn geformuleerd in

'laddertjes' met soms twee, soms wel vijf sporten. Uit al deze omschrijvingen kunnen uiteindelijk dan een persoonlijk taalportret, een pedagogisch portret, een groeitraject, de socio-culturele competentie en dergelijke zichtbaar worden. De laatste presentatie was van Rick de

Graaff (IVLOS), die het voortraject geëvalueerd had. De betrokkenen zijn positief over het geheel, al mag het wel wat flexibeler en helderder. Een versie waarin aan deze opmerkingen is tegemoet gekomen, wordt rond oktober 2003 verwacht.

GESPREKSVAAARDIGHEID VERBETEREN: EIGENLIJK HEEL SIMPEL

Europese Onderscheiding 2002

"Hé, zo kun je het ook aanpakken." Zo viel op te tekenen uit de mond van een van de ongeveer 400 talencollega's die zaterdag 2 november 2002 naar Utrecht waren gekomen voor de Landelijke Studiedag van Levende Talen. "Eigenlijk heel simpel. Je betreft buitenlanders die Nederlands op je school leren als natives bij het vreemdetalenonderwijs."

Deze originele aanpak heeft het Deltion College in Zwolle bedacht om de resultaten van gespreksvaardigheidstraining te verhogen. Het gaat voornamelijk om Duitse cursisten. In ruil voor hun assistentie betalen zij minder lesgeld. Dit project, X-change genaamd, was een van de zes projecten die op 2 november werden beloond met het Europees label voor innovatief talenonderwijs.

Jacques Tichelaar, lid van de Tweede Kamer en de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs die namens de jury van het NaB-MVT de labels uitreikte, prees het project om zijn structurele, herhaalbare, overdraagbare en sterk communicatieve karakter. De materialen zijn goed verzorgd en geven leerlingen het gevoel aan een werkelijk belangrijk onderdeel van het talenonderwijs bezig te zijn.

Die mening bleken ook de aanwezige talendocenten te zijn toegedaan. Zij fungeerden als publieksjury en mochten, anders dan de officiële jury, slechts één winnaar aanwijzen. Omdat aan het label een geldprijs van € 2.000 verbonden is en aan de publieksprijs een van € 1.000, ging het Deltion College aan het eind van de middag € 3.000 rijker naar huis.

Zes winnaars

Het Europees label werd voor de vijfde keer uitgereikt. De organisatie was, zoals ieder jaar, in handen van het NaB-MVT. Het label wordt toegekend aan de meest innovatieve talenprojecten in de lidstaten van de Europese Unie. De Nederlandse jury kijkt met name of de projecten die meedingen naar de onderscheiding levensrecht, functioneel, inhoudsgericht en dus aantrekkelijk zijn. Dit jaar deden er 21 mee. Na een strenge selectie, waarbij deskundigen soms ook scholen bezochten om te zien hoe

projecten in de praktijk werken, werden uiteindelijk 8 genomineerd. Die mochten zich tijdens de landelijke studiedag presenteren.

Naast het Deltion College gingen labels naar:

- Citogroep, Arnhem, en Cevo, Utrecht, voor het project 'De digitaaltoets Frans voor lees-, kijk-/luister- en schrijfvaardigheid voor het Centraal Examen'
- Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, voor het project 'Worldwidewriting', een website met gratis hulpmiddelen voor schrijven, redigeren en beoordelen van Nederlandse, Duitse, Engelse, Franse en Spaanse teksten
- ROC Nijmegen Handel en Dienstverlening, voor het project 'Dealing with logistics', waarin leerlingen in het Engels aan een economisch-logistiek project werken
- Anna van Rijn College, Nieuwegein, voor het project 'Werkgroep Internationale Stages voor Work Experience (WISWEX)' en het
- Anglia Netwerk/Zoomvliet College/Euroschool met een internationaal netwerk van en voor mensen die Engels willen leren

Europese Onderscheiding 2003. Schrijf

Werkt u aan een innovatief talenproject? Is het leereffect ervan hoog? Dan maakt u kans op het Europees label voor innovatief talenonderwijs 2003!

U kunt zich inschrijven via www.talenprijs.com. Op deze website staat verdere informatie en treft u ook het inschrijfformulier aan. U kunt ook telefonisch een inschrijfformulier aanvragen bij mevrouw R. Adolfs van het NaB-MVT, telefoon (053) 484 04 18, of bij mevrouw K. van Vuure van het Europees Platform, telefoon (072) 511 85 02.

U kunt inschrijven tot 15 juli 2003.

Uw inzending wordt beoordeeld door een deskundige jury. Zij toetsen uw project vooral op de innovatieve waarde, originaliteit, overdraagbaarheid en creativiteit. Uw project moet minimaal twee Europese talen betreffen (bijvoorbeeld Engels en Duits of Frans en Spaans) en een Europese dimensie hebben. Daarnaast moet uw project de motivatie van alle betrokkenen verhogen, een voorbeeldfunctie kunnen vervullen en het talenonderwijs verbeteren. Naast deze algemene eisen formuleert de Europese Commissie jaarlijks ook een of meer thema's waaraan de inzendingen worden gespiegeld.

WIJZIGING IN SAMENSTELLING RAAD VAN ADVIES

De heer Cornielje volgt mevrouw Van der Hoeven op

Het NaB-MVT is een klein bureau met een verhoudingsgewijs breed aandachtsgebied. Om zijn werk goed te kunnen doen, spreekt het bureau waar mogelijk zijn netwerk aan. Concreet betekent dit dat het NaB-MVT voor de uitvoering van zijn activiteiten samenwerkt met circa 120 experts, al dan niet incidenteel en al dan niet in geformaliseerd verband.

Om de impact van het bureau verder te vergroten, is enige jaren geleden een Raad van Advies ingesteld. Daaraan worden geen kwesties van taalinhoudelijke aard voorgelegd. De Raad adviseert het NaB-MVT bij keuzes waarvoor het bij de uitvoering van zijn activiteiten staat en biedt waar mogelijk hulp en bemiddeling bij het realiseren van die keuzes. Van de Raad zijn prominente vertegenwoordigers lid vanuit het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven.

In de vacature die in de Raad van Advies ontstond toen mw. Van der Hoeven minister van OCenW werd, is voorzien door de heer Cornielje. De heer Cornielje is Tweede Kamerlid voor de VVD en voorzitter van de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs. Voorzitter van de Raad van Advies van het NaB-MVT is de heer Kraaijeveld,

voorzitter-algemeen directeur van de Vereniging FME-CWM. Verder hebben in de Raad zitting:

- dhr. W. Dresscher, voorzitter van de Algemene Onderwijsbond (AOB)
- dhr. T.J.M. van Els (plaatsvervangend voorzitter), voormalig rector magnificus van de Katholieke Universiteit Nijmegen
- dhr. J. van Nieuwkerk, bestuurslid BVE-Raad
- dhr. F.J.M. de Rijcke, coördinerend stafinspecteur Onderwijsinspectie
- dhr. G.C.W. Rijlaarsdam, bijzonder hoogleraar taal-didactiek aan de Universiteit Utrecht
- dhr. S.J. Steen, voorzitter van het bestuur van het Europees Platform
- dhr. J.G.F. Veldhuis, voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht
- dhr. K. Vijlbrief, directeur Infrastructuur en Innovatie van het ministerie van Economische Zaken
- dhr. J. Wagemakers, projectleider Tweede Fase Adviespunt
- dhr. H.H.F. Wijffels, voorzitter SER

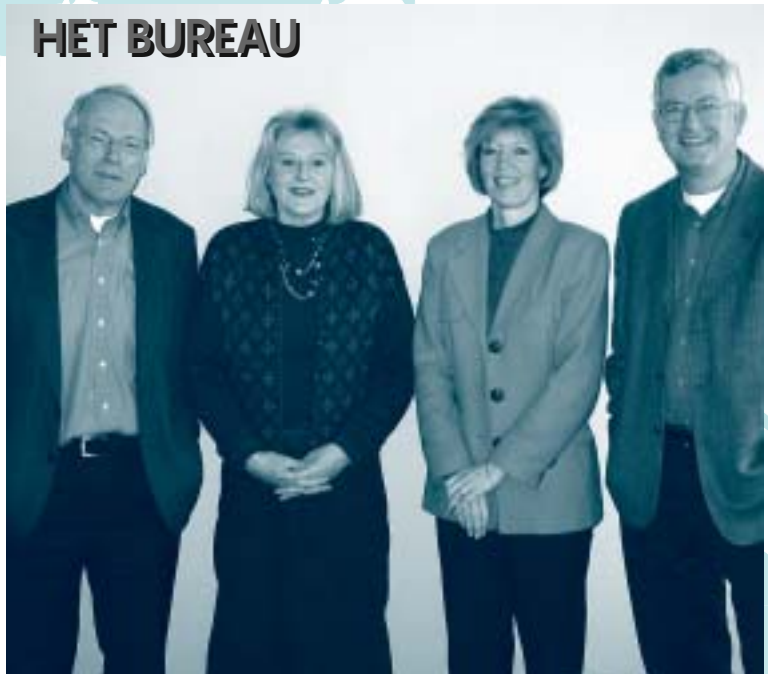
rrijf nu in!

In 2003 zijn er twee thema's: 'een taalvriendelijke omgeving' en/of 'initiatieven die erop gericht zijn bij eenieder continu het belang van een goede vreemdetaalbeheersing onder de aandacht te brengen en die uitnodigen daar (verder) aan te werken'. De thema's zijn ruim te interpreteren. Schroomt u dus vooral niet om uw project in te dienen.

De procedure op een rij:

- via www.talenprijs.com meldt u uw project aan
- 15 juli 2003 sluit de inzendtermijn
- rond 1 september worden de kansrijke projecten geselecteerd
- tussen 15 en 26 september 2003 bezoekt een jurydelegatie deze projecten
- rond 1 oktober 2003 worden de nominaties bekendgemaakt
- op 1 november 2003 krijgen de genomineerde projecten de gelegenheid zich te presenteren aan jury en publiek tijdens de landelijke studiedag van Levende Talen
- op 1 november 2003 worden de Europese Labels voor Innovatief Talenonderwijs 2003 uitgereikt tijdens deze bijeenkomst!

HET BUREAU

Het NaB-MVT bestaat uit (v.l.n.r.)
prof.dr. G.J. Westhoff (directeur),
mevrouw R. Adolfs (chef de bureau),
mevrouw E. Groote Haar (bureaumedewerkster) en
drs. D. Tuin (coördinerend beleidsadviseur).

LEZENSWAARDIG: 'ICT-SCHOOLPORTRETTEEN. MVT IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS'

Deze publicatie van de onderwijsinspectie over de Moderne Vreemde Talen maakt goede voorbeelden van ict-gebruik zichtbaar. Juist voor talenonderwijs blijft vooral de 'c' van ict nieuwe mogelijkheden te bieden. De kern van deze bundel wordt gevormd door de portretten van scholen, die op verschillende manieren ict inzetten om hun onderwijs nieuw elan te geven en hun leerlingen te boeien. Het zijn inspirerende voorbeelden en ze maken duidelijk welke betekenis ict voor kwalitatief goed onderwijs in de moderne vreemde talen kan hebben.

De ict-schoolportretten vindt u ook op www.onderwijsinspectie.nl/ictschoolportretten. Daar vindt u binnenkort ook van sommige scholen, die nu alweer een tijd gele-

den bezocht zijn, een update. Er kan immers in een paar jaar veel veranderen in het onderwijs, zeker als het om het gebruik van ict gaat!

De auteurs hebben gebruikgemaakt van inzichten die het NaB-MVT als expertisecentrum voor ict en mvt heeft ontwikkeld met betrekking tot het proces van taalverwerving en de functie die ict in dit proces kan hebben.

Meer belangstelling voor nieuws van het NaB-MVT?

Deze nieuwsbrief vindt in een oplage van 5000 exemplaren zijn weg naar de talen-docenten. Kent u collega's die de nieuwsbrief ook graag zouden ontvangen? Laat ons dit dan even weten door een mailtje te zenden aan info@nabmvt.nl. Uiteraard kunt u ook van allerlei ontwikkelingen op de hoogte blijven door regelmatig te kijken op www.nabmvt.nl. Daarop treft u naast allerlei nieuwtjes ook de mogelijkheid publicaties van het NaB-MVT te downloaden en door te klikken naar andere interessante informatie.

NIEUWSFLITSEN OP WEBSITE

Het NaB-MVT is door het ministerie aangewezen als expertisecentrum voor ict en vreemde talen. Een van de functies van het centrum is het verstrekken van informatie over wat er zoal gebeurt op het gebied van ict en talen. Om relevante informatie voor een groter publiek toegankelijk te maken, worden regelmatig nieuwsflitsen gepubliceerd op de NaB-website (www.nabmvt.nl). Elke nieuwsflits bestaat uit 100 tot 200 woorden. Het geheel werkt als bij een krantensite. Daarop staan actuele onderwerpen. Na korte tijd verdwijnen die in het archief, maar blijven wel opvraagbaar. In de nieuwsflitsen zijn hyperlinks en verwijzingen opgenomen die de bezoeker naar sites leiden met nadere informatie. De nieuwsflitsen zijn bedoeld voor docenten en schoolleiders.

CHATTEN NUTTIG BIJ TAALVERWERVING?

Bijkletsen met de computer. Je boodschap intypen, op de verzendknop drukken en meteen een reactie krijgen van je vriend of vriendin die thuis achter de computer zit. Dat is chatten.

Veel scholieren en studenten chatten met hun vrienden en klasgenoten. Als ze inloggen op de computer krijgen ze in beeld wie van hun vrienden online is, en vervolgens kunnen ze proberen of die in zijn voor een chatpraatje. Volgens de ict-monitor chat 43 procent van de scholieren in het voortgezet onderwijs een paar keer per maand of vaker. Van hen chat 17 procent zelfs iedere dag. Chatten is daarmee een eigentijds communicatiemedium. Het biedt de mogelijkheid met wie dan ook, overal ter wereld, te communiceren zonder dat dit veel geld kost. Dit maakt dat chatten uitgebuit zou kunnen worden bij het leren van een moderne vreemde taal. Het Nationaal Bureau Moderne Vreemde Talen (NaB-MVT) gaf opdracht aan het Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS) om te onderzoeken hoe het chatten voor dit doel ingezet zou kunnen worden. De brochure 'Chatten in het vreemdetalenonderwijs. Het waarom en hoe' is van dit onderzoek het resultaat. De brochure kan worden gedownload van de website www.nabmvt.nl onder 'projecten' en 'synchrone communicatie'.

Colofon

De NaB Nieuwsbrief is een uitgave van het Nationaal Bureau Moderne Vreemde Talen, Postbus 2061, 7500 CB Enschede, telefoon: (053) 484 04 18, fax: (053) 430 76 92, e-mail: r.adolfs@nabmvt.nl. Het NaB-MVT werd in 1996 in het leven geroepen door toenmalig staatssecretaris van OCenW Netelenbos. Het bureau werd de opvolger van het Nationaal Actieprogramma Moderne Vreemde Talen dat vier jaar eerder van start ging om het vreemdetalenonderwijs te stimuleren. Het NaB-MVT kreeg de opdracht om alle ontwikkelingen op het gebied van talenonderwijs op elkaar af te stemmen en er samenhang in aan te brengen. Bovendien voert het NaB-MVT tal van activiteiten uit voor de overheid.

Samenstelling: Dirk Tuin, NaB-MVT, Enschede
Eindredactie en productie: Keijzer Communicatie, Apeldoorn, Den Haag en Enschede
Vormgeving: FTP Design, Hengelo
Druk: Lulof Druktechniek, Almelo

Met medewerking van:
N. Poulisse, ITS, Nijmegen
T. van der Ven, Koning Willem I College, Den Bosch
G.J. Westhoff, NaB-MVT, Enschede